

Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 315

Tiltaltes navn: Siri Sivertsdatter

Årstall: 1663

Sted: Jelsa i Rogaland

Rygfylke tingbok A.
nr. 31 (1663) ✓

(53)

1663

Siri Siffuær Bdaatter.

[Hun var sturnet av fiskalen og beskjøtet for å
kjenne trolldomskenner og for å lære forjort
en mann ved navn Joseph Væg.
Hun ble dømt til døden og hengt.]

Se Nantand: Trolldom 380-105.

[Arskrevet 24-1-40]

wille denne kvinde Sine Hustru i
jehanne paa Wig, da hun baad for
loeds kinde det, war hun paa off den
den sin jehanne haffte sag, Sige den i
aar, da jehanne den for at sige.
Sagde och offentlig vil kinde sin haffte
forint hennem off den kinde kinde

Telje Schibred.

fol. 21^b

Anno 1663 dennd. 8 Aprili wahr atter
ting paa bemelte Hembus, holdden aff
effersfolgende Schibredet,

fol. 23^b

Jelje Schibredsmend och sagr.
Niels Pierge, John Tuglykenn, Hanns
Hemmes, Niels Hammure, Offem i Børgten
och Skew Jellbe.

fol. 25^a

Siri Siffur
daatter.

Hernest bleff for Reten frembytillet itt
güendfolck Naffnlig Siri Siffur/daatter
och nogen tid paa fougdegaarden fexer
ligen anholden aff fihscalen diel=
fört bejeljtes aff fihscalen for at huns
kinde troldom och haffde forgiort en
mand i ofjord paa Wig, Naffnlig
Joepst, huilekenn mand wd Johannes
Tunderes och Oelle Tundz Samlit Rasmus
i Sündet. Herüerlse haffde bekint
att for ^{de} kvinde war hans drabber, och
giff kinde offentlig sag at huns haffde
fordersfuit. hamb. Sagde och forleden har

fol. 26^a

fol. 26^a

wille denne quinde Slæ, Aeltemegne i
 jeharrene paa Wig, da fom hand for-
 böed hinde det, war ham jagt aff An-
 dre him jehulle haffue sagt, Slar du i
 aar, da jehall du iche flae at aarre.

Sagde och offentlig till hinde him haffde
 forgiort hannem offerjom hand Siden
 deud tid iche haffde hafft en helbrech-
 dag, da juarde him, bedere dig alt det
 du siger, hand jehall och for dem haffue
 bekiendt hand Jamme dag him jehulle
 haffue talt di ordt fallot i deud Eelend
 och Sjgdorn hand Siden haffuer liget
 udj. Saa di jamme mend och beretter
 for ^{ne} mand war meget Blendig.

Kiel Christoffersen prouit at forleden
 waer gaff Oelle Haaland, ham och hans
 quinde forloff at spae, it. Høche Ager-
 flech affuer paa Wig, hullebet for ^{ne}
 Siri fortrød, och sagde til ham och
 hans quinde, du maa well spae och
 saae men du jehalt iche gaat eller
 gaffn deraff, en dag toe eller trei der
 efter sich hans quinde meget haffigst
 sent, gieb till sergs och Blendigt briff-
 pinde's Indtill him endelig bort døde
 forleden høft.

Oelle Haaland prouit at her war it
 quindflech, forleden høft, Naffnlig Kar
 Klomer, him Offentlig bekiende at for ^{ne}
 Sire haffde gjort Oent paa for ^{ne} Jøsep.

Siri Sif

Jens Daattis

Siri Siff

Daattis

Sagde hün war Siünst oek künde see at
hün stoed affr ham oek wille giörre ham
gaat igien menn künde indet.

Sige same ord prouit Sirre Brich/Boater
oek samme ord at haffue trost bette til.

Fortsatts Heli Christoffersen prouit at
en finde som hand war vde for hans
hufsbünd att fische oek med ichon Roe
eller thri hiem kom da som hand
kom hiem til der hün war jagde hün
til hannem, hiad vill du giffue
mig at du schall faae fischen, ig kand
fischewast, der effter tog hün en spoen
oek leste paa dend oek kyste dend paa
soes, same quæld fisch hand i noden
jaa megen fisch at noden gick i fjöcker
oek di iche fisch it liff, hiileken til
hinde mand war jellf med at drage.

Günder Wigstrand prouit at paa femte
aar om i sommer kom for^{ne} Siri til
ham oek begierde hand wilde giffue
hinde noget Melck, der till hand
juarde, Gud bere mig fatig mand, ig
sider med 4 Soaa born oek haffuer ichon
en Roe att malcke, ig haffuer indet
att giffue edr, du pleijr jaa at jige
du haffuer indet, du schulle indet haffue
oek indet schall du faae, gick jaa fra
ham oek op til Hoffre, kom jaa ned igien
da stoed Roen med ledet, hün tog
da thri tag paa Roens Roeg, ftrast

Siri

fol. 26^b

Siri

Siffur/Boater

ter.

fol. 26^b =

bleff Roens jüig och fem Uggers tid icke
künde ade wden greß de Rojchet och Sta-
pett i Hinde, en söndag der epter gich hand
och hans Roene ned till hinde och be-
gierde hün jchülle hiellpe hinde om hün
künde. Iche jcheer det, jagde hün, i dag,
i morgon jchäll det jchee. Hün da lyfte i
noget salt, jom di gaff hinde ind. Der
epter bleff Roens jaa meget til pas hün
jufft künde ade. Hand haffde hinde
der epter i fire Bar, men hiirehen hün
Maleket eller. Gog Kallff, der epter bytte
hand den bort.

Holge Oelßdatter prouit Om saltet Siri lyfte
i Hül hundes Roe ligejom hundes Mand
prouit haffde, forüden at hün bekinde
for^{ne} Siri haffde loffüit hinde Oernt
och oent haffde hünns faaed ligejom
hün haffde loffüitt hinde.

Oelle Tüeed prouitt at for^{ne} quinnede
forleden Bar kom til hans Och hinde
bleff giffüit melckmad med hans
born, deraff jchülle hün haffue jagt
paa Tendenes hün haffde noget jaget
nemblig een mündfüld och lagt i
en jchilaa, gich hiem dermed. Oelle
jig klaget at dereffter bleff hans melck
jja fortherffüit at dett var Felde adene
des, jaaüelljom, icke bar Römme, der epter
nerjom til forme. Hün jame prouff, jom
alle di andre noed jagde, men Johannes

Siri

Siffüerß =
daahtoofol. 27^a =

Tandenes seede hinde paa hüm kaffde,
bekiendt paa bette: Tandenes, hiemme hoer
hanneem, at hüm kaffde saget bette Melch
i dens for bette Jeliae.

Oelle Haaaland prouit at forleden høft
gich. Oelle til bette quinde Sirri och paa
for ^{ne} Josephs weigne tilfugde hinde at
for ^{ne} Joeres gaff hinde füllkomme-
lig Sag for hans blendig Siigdom hand
liger vdi. Da hand der fra bort gich
aar too thöyfer, Nemlig Birgete Michelßd:
och Gurrj Ammonßdr: Saa ner di hörd
for ^{ne} Sirris mand sagde. Gud naade
mig, ieg kaffuer alt for lunge tid dig
ad. Hüm dertil juarde, Hj, Hj, Thore
di jehalt ingen magt faae med mig.

Maritte Hoffuorsdatter prouit hüm var
en sinde i Sommer paa Wig, da klaget
dene Sirri sig at Maritte Haaaland kaffde
saget it lidet agerßöcke fra hinde,
gaff Marits Hoffre jehilde der for och
sagde hüm jehulle agte sig at hüm icke
faar en gang lige for det, Sagde och
hüm kaffde, uffertliget hindes mand,
til bijen och gaff ham nogen Siir
Seij, hüm jehulle achte sig hüm icke fide
Raget Siirß igjen.

Beritte Marchußdr: prouit hüm en jinde
hörd Sirri Sige, Fremger ieg i aar, Jae,
lad Gud ham Fremge at aarre.

Günder Wige strand endre frembedelles

Sirri

Siffuors =
daatter.

fol. 27^a =

prövit at da dend quinder för Omprövit
 er wahr döb, begierede alle Haaland
 för^{ne} quinder liget wille bejee, efter som
 dend Sires mand Nafnlig Toers haffde
 ardförbt för^{ne} quinde war spedalljch
 begierde hand Slikt maake forjares der
 hand bejaa hinde jchade him aldeellis
 indet wden him war noget hüdloß paa
 Alionen. I det jamme kom dend Sire
 indem dörens och stoed der stille. Hand
 begierede him wille flj noget om liget,
 det him iche willed. I det jamme sprach
 Nisen Op at blöde paa duud döde, jaa
 blodet der effter fläed med paa begge
 sider. — Michell jcheder prövit
 him haffde Malchet hans Roe och Gmædet
 vliche offter dend dend jidst malchet.
 Samme Roe berek hand him der efter
 bliff jaa som spedalljch.

fol. 27^b =
 Sire
 Siffuærß =
 daatter

Bekt^{ne} Birgete Michelsd^{rs}: jdermere prövit
 him af dend Sires datter haffde sogt att
 dxtom hundes moeder slap ud, at derjom
 him da kunde noget gjorde him were.
 För^{ne} Sire bekiende him kunde lese
 for flogh, jagde dit aff hunders madmo-
 der ud; Biridzdall at haffue lerdt, Nant-
 lig aff Birgete Brisdall.

Off^{ne} Sire Inoid alle indjchreffne
 pröuff. Soed sig jmeget wschijellig ware
 och jagde indet at wide wden det him
 kunde lese for flog.
 Och effterjom denne finde ej flere pröuff

Ryfske krigbok A
abr. 31 (1663) b
fol. 27 =

~~42~~

42.

herom nu her war tilfælde bliff Alle
herudi Indførte prouff efter krigbogen
opraabit deres prouff for dem tydelig op
lyst. Hwarpa de een huer for sig paa
huus di prouffs haffuvs gjorde deres fælde
bogeried. Sagen her efter till videre
betenkehende. Opbat och prouffuene des
midlertid at lade komme vnder forseig =
ling. - - - - -

fol. 32 =

Siri

Siffuvs

daatter.

fol. 33 =

Anno 1663 den 5 Mælij Paa Himmis,
Kriuerende Erlig och wellius Mand
Johann Diderichsen Længmand aff
Staffuanger len, Ko: Ma: fæiget aff
Ryfske, Peder Goedjelufen, fisealen
Christen Nielsen och Samt Længretet
Som Retteu att betiene aff Lensmanden
walar tilneffnt, Nimblig Niels Bierge
Opmund Kjelleun, Ostem i böjden, Knud
Waage, Effuend Weile, Anders i böjden
Bjornum Helleland, Jacob Lj, Hans
Hembnes, Feere Længretesmennd fandt
dene tid ei tilfælde, swarpet at deen
güninde Næfflig Siri tilforn heri Ind
fordt til dom och Examination war
hid befehediget, da efterjom tilforn
war omwundet, det for de Siffri Juelles
haffuvs gjort det dend Mand Næfflig
Joesep i Esfiord war kommen fra sid
helbred, och en med Næffn, Kloner Harry
det juelde haffuvs wdraabt, huelken

fol. 33^a

güinde Nu war hilffede, och Gellff
 Alindtlig och Offenblig bekiende, hün war
 siünjelv, bekiende och hün war och
 en Siunde i Höft for Jüell det i Ex-
 fiord hoer for ^{de} Joesep da saa hün den
 Sirij Som nu for retero war hilffede
 kom indt til Joesep eller fanden i hindes
 lignelse med naaen klüde och wille
 hilpe hannem, Nogen deraff lagdes
 wed hoffüit, Nogen wed föderne och el-
 lvs alle wegne om kring hamb.

Johanes Tendenes fremtkom at bekiende
 hans Sandhedt. Hand fremtkom til
 Jued och bekiende, at da hand sled,
 sifcalen til dens süige mands Nafnlig
 i Ørffioerd Joesep indtkom, at hand
 hinde hans siügdum och Siüghed jehülle
 paafüere, da lagde hand hans haand
 paa hindes hoffüit och sagde, Jaa Jant-
 güd Jehall Hilpe mig aff min siüg-
 dom da eft du min Paanermand, och
 du haffter det gjort, sagde hand med
 Thrölldoms Kocuft, Sides dend tid be-
 rette for ^{ne} Johanes Hand haffde talled
 med bet^{ne} Joesep, och da haffde hand
 bekiendt for Hannem at Siden hand
 haffde lagt hans Haand paa for ^{ne}
 Siris hoffüit, haffde Siügdommen
 lattet sig for Hannem, och Hand saa
 nu frigeler ved ind tilform.

Oelle Tüed prouit lige Som Johanes
 prouit haffde, om mandens ord da

Sirij

Siffüerß =
daatter.

fiscalen war hoer, man at hand
war bleffuen bedere siden Hin haffde
verret hoef ham det want baade
Oelle Aalands och fiscalen self.

fol. 33^b

For ^{me} Johannes Tindius och Oelle Thuesd
giorde fuld bogved paa at den siuge
for ^{me} Joesep haffde lagt hans Hoand paa
for ^{me} quindes hoffuut och giffuut hinde
epor dennes prois formelt fulld sag
for hans Siigdom. Tilstede Stuerinde
Siri bliff meget flitig formaanit och
tilraadit hin wiell offentlig bekiende
om hin Kunde med Andet ind at
lese for floeg, Sagde Hin at Hin och
Kunde lese for smaat, imod den ind
forde Klomer Karj Suarde Hin, at Hin
Keldelles indet wiste aff den hin Kunde
tillagde i nogen maader, Nemlig det
for ^{me} Sjre wjuelig til Joesep seuille Ind-
komme. Saa formedelt at nu denne
sinde ej meere ind Ni Laugretsmund
i Sagen at doemme fandz her tilstede
Kunde wd sagen denne Gang ej noget
doemes. Men med dund godt.
Mandz Laugmandens och fougdenus be-
uulgning at for ^{me} Sag til brudelighed
til dend 2 fjunj Neft Kommande Op-
bat och da domsmændene famlet alle
widkommende da igien wd rette at
moede, faa uellform 12 Mand vnder til-
boring ledte da at moede tilstede. —

Siri
Siffuers³
duatter.

fol. 33^b

Anno 1663 dörd 2 Junij paa Hembnes
 Med en günde Naffulig Sirre Siffredat-
 ter, ombangunde, att Künde med
 krolldom, haffuer forgiort tiende Per-
 soner, den ene döed, den anden kreff-
 tändes, hutor om til form Widtnißbyrd
 findis fört och Sagen fordi till endelighet
 til denne tid oppatt, Men efterform at
 Udj denne jag attchiellige, indfallot saa
 som att fängden icke wille giffue günde
 den, Nembliq Sirri Siffuersd: til lidelse
 Nogen sagto, och ej heller fisehalen,
 deund Bone berabte sig paa den An-
 den, Saa ingen fildkommen, fred. i)
 Med hinde Wäls fesse, Allemisste fänge
 den, Saa och fisealen meentte huns
 burde lide, till med inofelt Discours
 Imellem fisealen och fängden om huns
 sag sagfogere jehulle werre, deud ene
 forjehodt sig paa deud Bonden.

Deund Siüge Maud Naffulig Joseph
 Johansens, her for Retten i de den
 goede Maud Kängmandens, fängdens
 och alle tillstedt werendes Kiruvelse,
 och paa hör Offentlig bekiende och
 med haandypaalægelse paa hendis
 kaffuit soer och Sagde huns war
 Kaufs baanemand, Saa hand Udj ingen
 maader faukrit, hand ioe dristelig
 Samme hans höjeste ad afflagde,
 med meget mere widläffthigt vdi
 Sagen pafserit som praufftuen wedkom

Sirri
 Siffuersd-
 daabte.

fol. 34^a

Siri
Siffuerß =
daatter.

fol. 34^b

nå klyfede verende. Och vdi ingen maader
vifte at moedsige. hui's prouit er. For^{ne}
Joseph Johansen wahr her klyfede som
kilform mellit er, bleff flitig til raad sig
att betenche, hand alt det ferrig hand
angiffuende paaftoedt och ijdermere Sagde
for Gud att ville amfuerre. him icke
aff hannem var paaftoedt ondt andet.
Ind det ret och sandt var, kunde det
der frilig tilftaa. at fra forfæbid hand
hinde paafoer him kaffde weritt hans
fehadepquinde, var siugdommen efter
den tid med hannem til denne tid
hedre saa formindchet at hand. Nu var
det frifcheffte hand kaffde weritt siden
Siugdommen hannem paaftoedt.
Med andet Meget Wit lifficht om
Saguns Processis vdførlighen saa ingen
aff parthene enten foruden eller fi-
calen wille Stricht til hinders lidelse,
i retteffte, men efter prouffene Offer
hinde forot dom begierrede.
Michel Jehrden her for rettes faatill
som Oelle Haaland ongaff. och bekiende
det for^{ne} Sires Mand for dem saa
och for Beritte Michelsdaatter kaffde
bekiendt hand haerde icke lige i hans
huus for Romfferinger saes hand
bychte him Jehrden i huuset paa
huilken dures beretning och wotnifbrind
di dures Wotnifbrind ved Od Afflagde

fol. 34^b

46-

47.

Sirij
Siffuers²
daatters

fol. 34^b

fol. 35^a

Med Meerse her for Rikets papperit, da Eff-
terdi det efter indföörde och opleste wöörns-
börd fündis det for^{re} Sirij Siffuersdaatters
baade Christanne Menisjcher och fattig W-
malende befter Med Rholldoms³konsts
bechlydys att jhall haffue forgiort, en
deel händs Offentlig paa Soren och en deell
effter Wöörnsbörd, formell hindre affär-
benijt, da haffuer him effter Gudz och
uwerdygh löug, formedlyt formelte Bar-
pagers effter Wöörns kierre her Loügmantz
förde Raadforing herom forbrütto hindels
liff, hülchen tom och slötning med
Helij Wöörns döörformendz jast. Sijning
er jaldes döör och affjact. Nemblig
Sten Jelse, Gurb Tojeland, Opmind Kille,
Anders Haunekam, Joen Füglesteen, Sænd
Scheje, Troels Vätland, Hans Hembres,
Psten i böjden, Torbiörn Vätland, Knud
Waage och Anders i böjden.

i skiftet, men efter præffens offer
hände först som begjæredes.
Medel jehrudens her for rittes præffens
for Oede Healandt angaff. och be-
dele for^{re} Sorens alland for dem for
och for Keritke Michusdaatters haffue
bekändt handt baade teke lige i hand
hærs for Rensfæringens jake handt
lygte. him jehrudende i huffet paa
hülchen dæns berettning och wöörns
i dæns Wöörnsstige og med ad afflygtes

Lit: P-

Kongl: Ma: regenschab paa ald
dend wiffse och w-wiffse rendte
och jndkomst dede aar indt
Ryfólche fogderij i Staffvanger
lehn, for falden och oppe baaren
er, beregnet fra nytarsdag
anno 1663. och til aars dagen
anno 1664. $\frac{1}{2}$.

Jiri Siffnerskaalen

Dalren beregnet til - 96 danske.

Wdgifft.

No: 3.

Bekostet paa enn broldgvinde ved
naffn Jiri Siffners daatter aff
Jelpe schibbrede, som effter hoes
folgende doms formelding bleff
reffset som følger,

Forst for jst arch papier till skeffning
offier hinde

penge - - - - 8 ps.

For skeffningen at reenschriffie och
forsegle

penge - - - - 1 ort

Giffuēt for brogt papier till dom
officer hinde — — penge — — — 1/2 dr.

No: 4.

Bedald soerenskriffuēren for dommen

penge — — — 2 dr.

Zoni Siffuērostaalen

No: 5

Giffuēt och bedald for hendes kost,
fra dend 4 aprilis hūn bleff sazen
och till dend 26 juni; hūn bleff
reffbet, som er 12 vger, och vgen
1/2 dr

er penge — — — — — 6 dr.

No 6

Giffuēt enn Karl som reysede till
Bergen effter mestermanden hende
at reffse

penge — — — — — 3 dr.

≠ 11 dr. 3 ort.
8 fo.

Wdlagt till mestermanden for hans kost
och reise fra Bergen och tillbage igjen,
sas och for hinde att reffse.

penge — — — — — 16 dr